

Manifest mot mobbing – Oslo Kommune

2015-2018

"Å forhindre mobbing er et lokalt ansvar og krever lokal handling"

I Oslo Kommune forplikter vi oss til å:

- Arbeide for et godt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø for alle barn og unge
- Styrke innsatsen mot krenkelser og mobbing gjennom økt bevissthet, kunnskaps- og kompetanseheving og konkret handling
- Arbeide for samarbeid og lokal forankring av arbeidet mot mobbing
- Arbeide for at ledere tar ansvar for å forhindre og håndtere krenkelser og mobbing

Forpliktende manifest mot mobbing

Oslo Kommune ved ordfører Fabian Stang har sluttet seg til det nasjonale manifestet mot mobbing.

I manifestet slås det fast at arbeidet mot mobbing må forankres lokalt. For å sikre lokal forankring fornyer Oslo Kommune manifest mot mobbing til å gjelde for perioden 2015-2018.

Arbeidet skal følges opp gjennom aktuelle undersøkelser og kartlegginger, blant annet den årlige Elevundersøkelsen.

Manifestet Oslo Kommune forplikter seg til, innebærer at:

Skoler og andre steder barn og unge oppholder seg skal, er mobbefrie soner. Alle skoler jobber aktivt og forebyggende ved å styrke barn og unges sosiale kompetanse og motarbeider alle former for mobbing og utestenging. Ledere på alle nivåer tar ansvar og har nulltoleranse for krenkelser og mobbing. Videre skal Oslo Kommune arbeide for at alle som har et ansvar knyttet til barn og unges oppvekstmiljø, samarbeider systematisk og målrettet mot mobbing. Dette innebærer at det skal finnes planer, kompetanse og etablerte rutiner for forebygging og håndtering av krenkelser og mobbing ved alle skoler.

Osloskolen skal kjennetegnes av trygge og gode læringsmiljøer preget av respekt, toleranse, likeverd og inkludering. Alle former for krenkelser og mobbing skal bekjempes.

Målsetting:

Alle elever skal oppleve et trygt skolemiljø fritt for mobbing, vold og rasisme. For å nå målet må vi i samarbeid forplikte oss til aktivt forebygge mobbing.

Partenes signaturer

Oslo kommune som skoleeier forplikter seg til å arbeide aktivt mot krenkelser og mobbing ved å:

- Sikre at skolene etterlever bestemmelsene i opplæringsloven om elevenes rett til et godt fysisk og psykososialt miljø, som fremmer helse, trivsel og læring.
- Tilby kunnskaps- og kompetanseheving som bidrar til at skolene kan etterleve overnevnte bestemmelser i opplæringsloven
- Følge opp skoler i henhold til de resultatene de oppnår på Elevundersøkelsen.

Oslokolene forplikter seg til å arbeide aktivt mot krenkelser og mobbing ved å:

- Arbeide målrettet, langsiktig og kunnskapsbasert for å utvikle et trygt og godt læringsmiljø på skolen, preget av respekt, toleranse, likeverd og inkludering.
- Arbeide systematisk for å motvirke alle former for krenkelser og mobbing.
- Involvere og engasjere alle ansatte, elever og foresatte i arbeidet for et godt læringsmiljø og i forebygging av krenkelser og mobbing.
- Skolens prioriteringer, innsatser og rutiner mot krenkelser og mobbing skal være kjent for alle elever, ansatte og foresatte.
- Ha et funksjonelt system som ivaretar elever, foresatte og ansatte som rapporterer om mobbing.
- Følge opp alle elever som er direkte og indirekte berørt av krenkelser og mobbing, med målrettet innsats for at alle skal oppleve et trygt skolemiljø og trygge relasjoner til både voksne og jevnaldrende.
- Sørge for oppfølging av de resultatene som fremkommer i Elevundersøkelsen med en systematisk tilnærming.
- Legge til rette for et godt samarbeid mellom skole og hjem, i henhold til Oslostandarden for skole- og hjemsamarbeid.

Arbeidstakerorganisasjonene forplikter seg til å arbeide aktivt mot krenkelser og mobbing ved å:

- Sette elevenes psykososiale læringsmiljø på dagsorden og ta opp temaet krenkelser og mobbing jevnlig i møte med medlemmer, blant annet plikten til å gripe inn dersom man har mistanke om uakseptabel atferd.
- Være en pådriver slik at ansatte ivaretar alle elever og tar på alvor, og reagerer når lærerkollegaer svikter i arbeidet mot krenkelser og mobbing.
- Være gode forbilder og bidra til å forhindre at krenkelser og mobbing skjer.

Kommunalt foreldreutvalg forplikter seg til å arbeide aktivt mot krenkelser og mobbing ved å:

- Sette elevenes psykososiale læringsmiljø på dagsorden og være pådriver i arbeidet mot krenkelser og mobbing.
- Påse at foreldre er aktivt med i planlegging og evaluering av tiltak mot krenkelser og mobbing.
- Bidra til kompetanseheving og informasjon for å sikre at lokale FAU arbeider for at de voksne:

- er tydelige rollemodeller som sier i fra til elever at krenkelser og mobbing er uakseptabelt
- tar krenkelser og mobbing på alvor og bidrar til å forhindre at krenkelser og mobbing skjer
- oppmuntrer elevene til å fortelle om krenkelser og mobbing, og støtter de når de tar det opp og sørger for konstruktiv oppfølging
- bidrar til at skoler og foreldre samarbeider om elevenes opplæring og oppdragelse i bruk av digitale sosiale medier

Elevorganisasjonen forplikter seg til å arbeide aktivt mot krenkelser og mobbing ved å:

- Sette elevenes psykososiale læringsmiljø på dagsorden og være en pådriver inn mot skolenes elevråd slik at de lokale elevrådene:
  - bistår elever som opplever krenkelser og mobbing ved å si i fra til skolens ledelse eller annen voksen ved skolen
  - er gode forbilder og bidrar til å forhindre at krenkelser og mobbing skjer
  - lager kampanjer på skolen for et godt skolemiljø og for å arbeide aktivt mot krenkelser og mobbing
  - har elevenes læringsmiljø, krenkelser og mobbing som gjennomgående temaer på elevrådsmøtene

Opplæringsloven

§ 9a-1. Generelle krav

Alle elever i grunnskolen og videregående skoler har rett til et godt psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring.

§ 9a-3 Det psykososiale miljøet

Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremme et godt psykososialt miljø, der den enkelte eleven kan oppleve trygghet og sosial tilhørighet.

Ifølge opplæringsloven § 9a-3 har både ansatte og ledelse ansvar for at krenkelser og mobbing opphører straks. Rektor har ansvaret for at skolen jobber kontinuerlig og systematisk med skolemiljøet (§ 9a-4 i opplæringsloven).

Definisjon av mobbing

Hva er mobbing?

Mobbing kjennetegnes av følgende tre forhold:

- Negativ eller krenkende atferd
- Som gjentas og foregår over tid
- I et forhold som er preget av ubalanse i styrkeforholdet mellom partene; den som blir utsatt har vanskelig for å forsvare seg.

Det er den som mobbes som har rett til å definere om en har blitt utsatt for krenkelser, og det er de voksnes ansvar å ta den opplevelsen på alvor. Ingen kan kreve at andre skal tåle å bli krenket. At en selv tåler mye, gir ingen rett til å ignorere den urett andre utsettes for.

Digital mobbing

Digital mobbing har mange felles kjennetegn med "tradisjonell" mobbing, men også forskjeller:

- Krenkelser foregår uten direkte kontakt mellom mobberen og den som mobbes.
- Krenkelser kan nå den som utsettes for det når som helst og hvor som helst via e-post, netttforum eller nettsamfunn på personens mobiltelefon, nettbrett eller pc.
- Krenkelser kan raskt spres til en stor gruppe av mottakere og være utfordrende å stoppe.
- Det kan ofte være vanskelig å identifisere hvem som egentlig er avsenderen.

Krenkende og hatefulle ytringer på nett gir i mange tilfeller grunnlag for anmeldelse. Det kan være spesielt viktig i saker der krenkelser skjer anonymt at saker etterforskes og at partene blir konfrontert med effekten av de krenkende handlingene. Henvisning av slike saker til Konfliktrådet har vist seg å ha god effekt for å håndtere effekten av krenkelser, mobbing og lovbrudd. Nettopp ved digitale krenkelser vil det være spesielt viktig at de involverte møtes, slik at rettferdig ansvar må tas og at alle får anledning til å lære av hendelsen.

Elevundersøkelsen 2013 Oslo Kommune

Mobbing

- Det er 5,24 % av elevene som rapporterer at de opplever mobbing 2 ganger i måneden eller oftere.
- Det er 1,87 % av elevene som rapporterer at de mobbes daglig.
- De aller fleste opplever mobbing fra elever i klassen eller andre elever på skolen. Alt for mange rapporterer også at de opplever mobbing fra en lærer eller andre voksne på skolen.
- Omtrent halvparten av mobbingen skjer i friminuttene.

Krenkelser

Elevundersøkelsen 2013 spurte konkret etter opplevde krenkelser, og hvor ofte elevene har opplevd ulike former for krenkelser det siste året. De som svarer å ha opplevd ulike former for krenkelser to ganger i måneden eller oftere i %:

- 12,38 % opplevde at noen gjorde narr av eller ertet, slik at de ble lei seg
- 9,44 % opplevde å bli holdt utenfor
- 8,69 % opplevde at noen spredte løgner om seg
- 4,11 % opplevde å bli truet
- 4,06 % opplevde at noen slo, sparket, dyttet eller å bli holdt fast slik at de ble redde
- 9,33 % opplevde at noen kommenterte utseende deres negativt på en måte de ikke likte

1,6 % rapporterer at de sjelden eller aldri har noen å være sammen med i friminuttene og 4,5 % rapporterer at de har noen å være sammen med noen ganger.

Digitale krenkelser

Elevundersøkelsen 2013 ba elevene svare på om de har sendt og spredt ondsinnede meldinger om eller bilder av andre elever via internett, mobil eller e-post. Om hvorfor de gjorde dette rapporterer elevene følgende:

- Fordi jeg ville såre: 0,9 %
- Det var bare for å tulle: 2,94 %

- Vet ikke: 4,36 %
- 91,78 % svarer at de ikke har sendt og spredd ondsinnede meldinger om og bilder av andre elever

Diskriminering

Elever har svart på om de har blitt utsatt for urettferdig behandling/ diskriminering på skolen. Antall som har opplevd dette 2 ganger i måneden eller mer oppgir at de opplever diskriminering på grunn av:

- Kjønn: 4,19 %
- Funksjonshemming: 3,2 %
- Nasjonalitet: 5,5 %
- Religion eller livssyn: 4,44 %
- Seksuell orientering: 3,75 %

For veiledning, verktøy og ressurser, se følgende nettsider:

www.elev.no

www.fug.no

www.utdanningsetaten.no

www.utdanningsforbundet.no

www.utdanningsdirektoratet.no

www.regjeringen.no

www.barneombudet.no